

Tarpeiden tyydyttäminen rajallisilla hyvinvointiyhteiskunnan resursseilla

LÄNSI-SUOMEN SOSIAALI-
JA TERVEYSPOLITIIKAN
KEHITTÄMISPÄIVÄ

2.9.2010

Antti Parpo

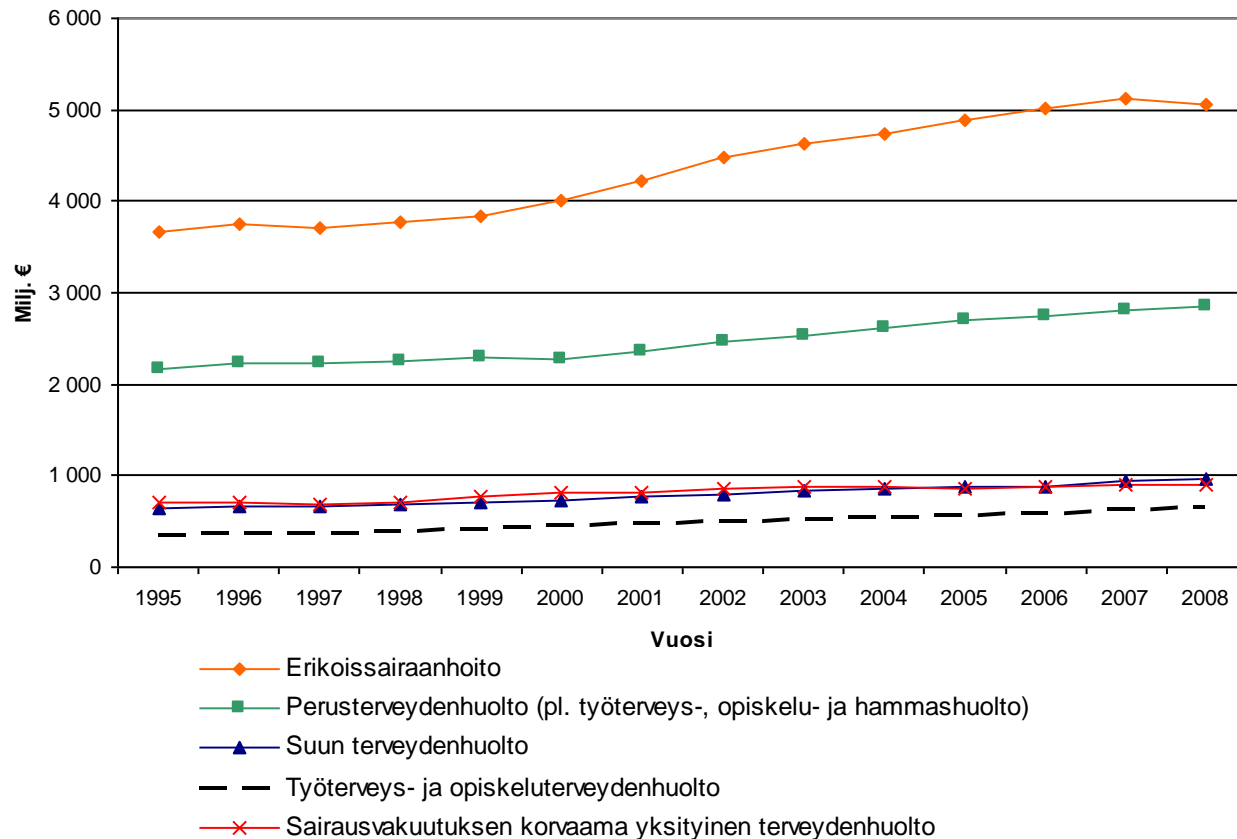
Tausta

- Sosiaaliturvamenot tulevat kasvamaan tulevaisuudessa. Merkittävin syy menojen kasvuun on väestön ikääntyminen
- Sosiaaliturvan rahoitus on turvattu vain, mikäli toiminta tehostuu ja talous kasvaa. On arvioitu, että sosiaaliturvan rahoitus edellyttää n. 3 % talouskasvua

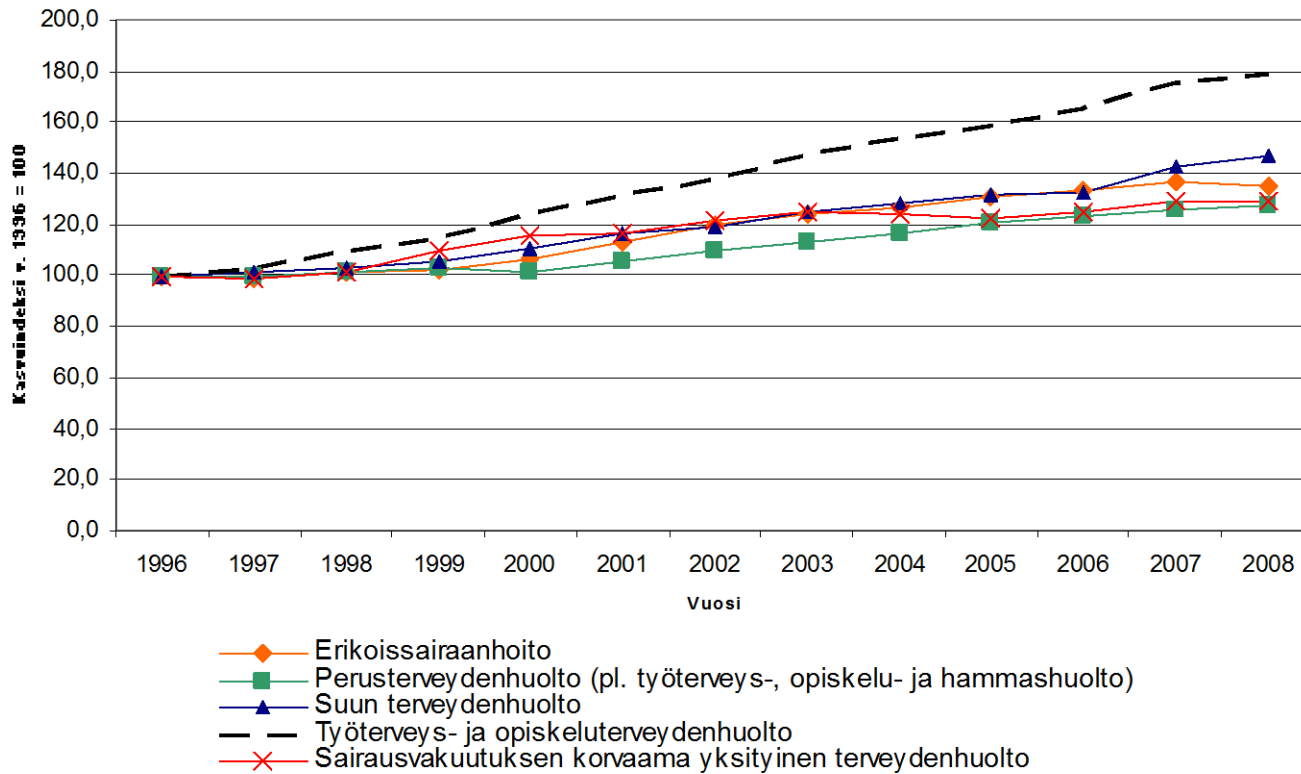
Kasvavat tarpeet ja kustannukset (1)

- Terveydenhuollon kustannuksiin vaikuttavia tekijöitä
 - Monikanavainen rahoitusjärjestelmä
 - Ikääntyvän väestöstä aiheutuva palvelutarpeiden kasvu
 - Terveydenhuollon teknologian kallistuminen
 - Hoitotoimenpiteiden kehittyminen (vrt. keskustelu säästöä tuottavista hoitotoimenpiteistä)
 - ”Potilaiden muuttuminen asiakkaiksi ja asiakkaiden toiveiden muuttuminen tarpeiksi” (vrt. valinnanvapauden kasvattaminen)
 - Sosiaalisten ongelmien muuttuminen lääketieteellisiksi (vrt. erityisopetus, terapiat, työttömien terveydenhuolto, varhainen puuttuminen)
 - Lainsäädännön mukana tuomat oikeudet (vrt. julkinen hammashuollon laajennukset, hoitotakuut)
 - Terveydenhuollon juridisoituminen (vrt. potilastietojen kirjaaminen, kantelut ym.)
 - Palvelunkäyttäjien laatutietoisuuden kasvu
 - Hyvinvointivaltion lapset – julkiset palvelut itsestään selvä osa elämää

Terveydenhuollon kustannuskehitys toimialoittain (€)

Terveydenhuollon kustannuskehitys toimialoittain (%)

Kasvavat tarpeet ja kustannukset (2)

- Sosiaalipalveluiden kustannuksiin vaikuttavia tekijöitä
 - Vanhusväestön tarpeiden tyydyttäminen
 - Tulonjaon eriarvoisuudesta aiheutuva huono-osaisuuden kasvu
 - Sosiaalisten oikeuksien ja palveluiden laajentuminen (vrt. päivähoito, erityisopetus, iltapäiväkerhot, terapiat, vammaisten palvelut)
 - Talous- ja työttömyyskehitys?
 - Hyvinvointivaltion lapset – julkiset palvelut itsestään selvä osa elämää

Kasvavat tarpeet ja kustannukset (3)

- Toimeentuloturvan kehitykseen vaikuttavia tekijöitä
 - Vanhuusväestön määrän kasvusta seuraava eläkekustannusten kasvu
 - Tulonjaon eriarvoistuminen
 - Harjoitettu tulonjakopolitiikka

Kasvavien palvelutarpeiden tyydyttäminen ilman lisäresursseja (1)

- Terveydenhuolto
 - Rahoitusjärjestelmään puututtava
 - Asiakkaiden maksuosuuden ja oman vastuun kasvattaminen (vrt. palvelusetelijärjestelmä)
 - Erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon tiiviimpi yhteistyö
 - Palvelujärjestelmän pysyttäminen nykyisessä laajuudessaan tai laajenemisen jarruttaminen
 - Palvelutarpeiden kasvun rajoittaminen – mielipidevaikuttaminen, ennaltaehkäisevätyö
 - terveydenhuollon perustehtävien kirkastaminen ja medikalisaation jarruttaminen
 - ikääntyneiden ”raihinaisten” elinvuosien lyhentämiseen tähtäävät toimenpiteet
 - Kuntien välinen yhteistyö – skaalaedut? (vrt. PARAS-hanke, näyttö vähäistä)
 - Palvelutarjonnan rajoittaminen
 - Uudet hoitomuodot? (usein kalliimpia kuin vanhat)

Kasvavien palvelutarpeiden tyydyttäminen ilman lisäresursseja (2)

- Sosiaalipalvelut
 - Omatoimisuuden/-vastuun lisääminen
 - Vanhuspalveluissa palvelurakenteen muutokset. Vanhukset laitoshoidosta palveluasumiseen/kotihoitoon
 - Ennaltaehkäisevä työ – vaikuttavasti (vrt. lasten koulutusjärjestelmän kehityksen vaikutukset sosiaali- ja terveydenhuoltoon)
 - Palvelujärjestelmän kattavuuden pienentäminen ja uusien palvelumuotojen käyttöönoton pysäyttäminen
 - Palvelutuotannon tehostaminen (vrt. sähköiset palvelut, palveluprosessit jne.)

Kasvavien palvelutarpeiden tyydyttäminen ilman lisäresursseja (3)

■ Toimeentuloturva

- Ansiotulojen kasvavan kehityksen turvaaminen
 - Vähentää tarvetta turvautua toimeentuloturvaetuuksiin
 - Lisää verokertymää enemmän kuin pääomatulot
 - Työttömien passiivitukien korvaaminen aktiivituilla
 - Aktiivinen toimeentuloturva vähentää syrjäytymistä
 - Aktiivinen toimeentuloturva vähentää kannustinloukkuja

Tulevaisuuden kuvia

- Sosiaaliturvan kehityksen jatkuminen nykyisellään synnyttää tilanteen, jossa rakenteet laajenevat ja palvelun käyttäjien määrä kasvaa. Samalla palveluiden sisältö heikkenee. Tämä kehitys tulevaisuudessa kärjistyy, koska todennäköistä on, että rahoitus ei tule seuraamaan laajenevaa sosiaaliturvajärjestelmää
- Sosiaaliturvan tehostamistoimilla kyetään turvaamaan kohtuulliset palvelut ja toimeentuloturva. Tämänkin kehityksen seurauksena kuitenkin on, että vastuu omasta hyvinvoinnista tulee todennäköisesti kasvamaan
- Merkittävä tulevaisuuden haaste on terveydenhuollon kustannusten kasvun hillitseminen – Tämä on eettisesti mahdollista vain henkilökohtaisilla hoitotestamenteilla tai ennakkollisilla päätöksillä rajoittaa huippukalliin terveydenhuollon kehitystä. Päätökset terveydenhuoltojärjestelmän riittävästä palvelutasosta tulee tehdä ennen kuin lääkäri tai hoitaja kohtaa potilaan